

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

— Cijena u prodaji 1 K 50 fil —

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 72—
Polugodišnja „ 36—
Četvrtgodišnja „ 18—
Za inozemstvo dodati poštarina. Oglasi po cjeniku.

— Цена у продаји 1 K 50 фил. —

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата K 72
Полугодишња „ 36
Четвртгодишња „ 18
За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se se priloži zamak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Fr. K.:

Ultra posse . . .

Svetovna vojna je dodobra uničila vse poštenje. Vsa Evropa je postala jama razbojnikov, tatov, goljufov, tihotancev, verižnikov in druge take nesnage.

Pošteni ljudje so dandanes bele vrane. Vse beži za denariem in za uživanjem. Prav vse, staro in mlado, malo in veliko, bogato in revno, moške in ženske.

Nihče ne izbira ne načina ne pota, kako bi dosegel čim preje svoji cili. Velika večina ljudi danes krađe, goljufa, tihotapi, veriži, roba, ubija: vse samo da jim bo mogoče lažje in udobnejše živeti na tem svetu. Čednostim se vse roga in nihče skoro ne pozna več božjih zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«. »Ne kradi«. »Ne ubijaj«. »Ne želi si svojega bližnjega blaga« t. i. ne ropaj, ne varaj, ne goljufaj, ne izrabljaj svojega bližnjega, ne stori nikomur ničesar takega, česar ne želiš, da bi drugi tebi storili!

Imamo cele vojske vojnih dobičkarjev, ki so z zvižajo, goljufijo in nepoštenostjo sploh izvlekli iz naroda milijone in milijone, in pridobili velikanska premoženja, si zidali ali kupili palače in vile.

Ljudje, ki so pred vojno živeli skromno in solidno, ki so jedli meso samo ob praznikih in pili vino samo ob posebnih prilikah zahtevalo sedaj mesa in vina vsak dan, delavci zahtevajo velikanske plače za malo ur dela, obrtniki so svojim robam nastavili take cene, da jih moreto zopet zmagati samo taki, ki dobivajo silne plače, ali pa jim donšajo špekulacije ali verižništvo bame dobičke.

Druz drugega gulijo in dereto brez najmanjšega usmiljenja, vsi pa vzajemno dero javnega nameščenca. Vsem in vsakemu je izročen javni nameščenec na milost in nemilost, saj ne more na nikogar ničesar prevaliti, niti si službe ne prebirati.

Vse to gledajo mirno ne le naši predstavniki, temveč tudi naši ministri, najvišji nameščenci v državi.

Pa ne samo gledajo, še pomagajo in drago prodajajo to svojo pomoč in svoje politično nepričanje.

V Ivan Cankarjevi drami: »Hlapci« pravi Jerman na koncu drugega akta: »Ukvariam se z zgodovino slovenskega

naroda. Zdaj pregledujem zgodovino protireformacije. Takrat so v naših krajih pobili polovico poštenih ljudi, druga polovica pa je pobegnila. Kar je ostalo, je bila smrdljiva drha! In mi smo vnuki svojih dedov«.

Kakor vemo, ni bila protireformacija samo na Slovenskem, temveč skoro po vsej Evropi!

Pesnik je imel torej prokleta prav, in resnica njegovih besed se ni in ne bo pokazala nikdar boli, kakor zdaj.

Sedaj pa vprašam: Jeli mogoče, da javni nameščenec, gledajoč in na svoji koži britko čuteč vsa ta zla in vse te nezakonitosti, ostane nedotaknjen, nepohišan in potrpežljiv kakor iagne? Ali bi ne bilo to več kakor čudež? Kdo je torej kriv, da je minilo tudi angelisko potrpljenje javnega nameščenca? Kdo je kriv, da je javni nameščenec začel primerjati svoj patriotizem s patriotizmom gospode v Beogradu, ki so na čelu države?

Država potrebuje celih mož, ki se zavedajo, da so udje državnega telesa; pri tem posamezni ne smejo pozabiti nikoli, da so v tem telesu tudi drugi udje, raznovrstni, več ali manj važni, da ima vsak svoje opravilo, vsak svoje potrebne zmožnosti in dolžnosti, da morajo vsi občutiti, če le eden od njih oboli.

Veliki Srbin vokalni Batalaka je napisal pred 52 leti besede: »Stoite, Srbi, na opazu, otvorite uma oči, udaljite zlobne, a sebične strasti od sebe onde, gde vas prilika dovede, da što za otečestvo i svoj narod radite! Sve možete i treba da žrtvujete za otečestvo, ali otečestvo ne smete ni zašto i ni za koga žrtvovati!«

Žrtvujte torej Srbi, Hrvatie in Slovenci vaše strankarske politične koristi za očetniavo in za narod, a hitro, brez odlova, da ne bo prepozno!

Javni nameščenec je že storil več kakor je mogel, še več storiti je nemožno: »Ultra posse nemo tenetur!«

Prenapeti lok mora počiti. A kaj potem?

Tovariši! Agitirajte za »Naš Glas«! Nabirajte inserate in prispevke za tiskovni sklad ter pridobivajte nove naročnike!

F. K-I.

Še ena statistika.

Pod naslovom »Jedna statistika« je pokazal dr. T. iz Koprivnice v 32. številki »Našega Glasa« razlike med cenami živih leta 1914 in v marcu l. 1920, ter je prišel do zaključka, da bi morale biti plače javnih nameščencev povišane najmanj za 2000 %, t. i. 20krat, da bi si mogli zagotoviti minimum za življenje neobhodnih potreb.

Ta članek s tabelicami je vrlo zanimiv in prav podoben. Vendar so vsi, ki so ga čitali, posebno žene - gospodinjice, izjavili, da je vzel dr. T. potreščine dosti prenizko, ker se s tistimi množinami ne da človeško živeti, temveč mora uradnik ob teh količinah naravnost gladovati.

Pri merodajnih osebah je še vedno premalo razumevanja za naš naravnost obupni položaj. Zato je potrebno, da se taki članki čimvečkrat ponavljajo, tako dolgo, dokler ne bo vsakdo uverjen, da smo morali javni nameščenci delati pravzaprav čudeže, ko smo ob teh razmerah sploh mogli vzdržati toliko časa.

Vzemimo torej obitelji, sestojede iz moža, žene, 5 otrok v starosti do 12 let in služkinje. V taki obitelji je namreč služkinja absolutna potreba, ker se brez služkinje mora žena gospodinja uničiti v par mesecih.

Ta obitelj je glasom zaviskov gospodinjic dobila faktično v mesecu avgustu 1920 — ko so cene padle:

dnevno 3 kg koruzne moke po	K 8—	720—
dnevno 2 kg bele moke po	K 12—	720—
dnevno 5 l mleka po K 2.75 l		426.25
3 jajca	1—	90—
3 mernike krompirja po K 60—		180—
4 kg masti po K 50—		200—
4 kg mesa	20—	80—
sočivja in zelenjave za		300—
1 kg soli		4—
1 liter kisa		5—
1 liter olja		70—
1 m ³ drv z žaganjem in sekanjem vred		300—
1 kg sladkorja za		56—
za stanovanje		100—
za milo		100—
mezda služkinji		100—

Skupaj . . . K 3451.25

Prejemki so znašali v tem mesecu:

Stara plača K 400.—, dejalnostna doklada K 67.08. stara draginjska doklada K 1190.—, nova draginjska doklada K 1325.66, 25 % doklada K 414.27, sodniška doklada K 150.—, ter uradni pavšal K 3.— kar znaša, odštevši davek v znesku K 7.61, skupaj K 3542.40.

Ostalo je torej za obleko, obutev in druge potrebščine izven hrane borih K 91.15

V istem mesecu leta 1914 pa je ista družina porabila:

dnevno 4 kg bele moke po K —40	K	49.60
1 „ mesa „ „ 1—	„	31.—
1/4 kg masti po K 1.80 kg	„	13.95
6 l mleka po K —16 l	„	29.76
10 jaje za K 1—	„	31.—
6 mernikov krompirja po K 2—	„	10.—
sočivja in zelenjave za	„	5.—
1 kg soli za	„	—24
1 m ³ drv z žaganjem in sekanjem vred	„	12.—
1 liter kisa	„	—20
1 liter olja	„	2.—
5 kg sladkorja po K —50	„	2.50
stanovanje	„	12.—
služkinja	„	12.—
milo	„	10.—
1 kg kave	„	3.—
4 kg riža	„	2.40
Skupaj	K	226.65

Plača pa je znašala takrat K 333.33, dejalnostna doklada K 57.50, uradni pavšal K 3.92, kar znaša po odšteti davka K 4.75, skupaj K 390.— in je ostalo za obutev, obleko itd. še K 163.35.

Takrat so stali najboljši čevlji K 20.— 30.— par, kompletna obleka iz finega angleškega blaga K 70.— (kar se je še moglo plačevati na mesečne obroke do 10.— 20.— K.)

Za svoto, ki je ostala v treh mesecih, je nameščenec sebe, ženo in otroke od nos do glave novsem nanovo oblekel za vse leto vključno temu, da se je neprimerno bolje in razkošneje hranil, kakor v sedanjem času.

Ostalo mu je potem še toliko, da si je z lahkoto privoščil stvari, o katerih se mu ne sme zdaj niti več sanjati, kot: gledišče, koncerte, izlete itd. Če je štedil, mu je ostalo še toliko, da je plačeval premije za življenjsko zavarovanje.

Cunje, ki jih je v prejšnjih časih daroval najsibše plačani pisar kakemu beraču v bogastvo, ker si v taki obleki ne bi mogel med ljudi, stanejo sedaj 1000 K in več. Ker ostane mesečno le K 91.15.— — kadar cene padajo, seveda, sicer o kakem ostanku sploh ni govora — mora služiti javni nameščenec v VIII. činovnem razredu s plačo VII. činovnega razreda vse leto, da si privošči eno samo slabo obleko, pa še to le v ugodnem slučaju.

Kje je obutev, perilo itd. za nje, za samo nje? Na ženo in otroke namreč se ne sme niti misliti!

Vzdrževalci te družine je dobil od 1. novembra 1918 na plači z vsemi draginjskimi dokladami in drugimi zaslužki od komisij itd. vsega skupaj do 15. sept. 1920 . . . K 52,400.43.

Porabila pa je vsa obitelj v tem času skupaj K 119.659.59, dasi je solidno in skromno živela, dasi so nosili in še nosijo otroci obleke, katere je žena sama zanje preuredila iz vojaških oblek, ki jih je mož prinesel iz voine domov, dasi hodijo

otroci samo pozimi v šolo obuti in so sicer vedno bos, dasi žena ni dobila od prevrata sem ničesar novega razun ene obleke, enega klobuka in dveh parov čevljev, mož pa samo par novih čevljev, da prav ničesar drugega.

Da bi se torej sedanje stanje izenačilo s prejšnjim, bi morale biti naše plače povišane v resnici najmanj 20 krat, ter bi moral dobiti vzdrževalci predmetne obitelji plače, če vzamemo za podlago plačo VIII. činovnega razreda 2. stopnje z dejalnostno doklado vred, najmanj K 7880.— mesečno.

Vzdrževalci omenjene obitelji je moral, kakor povedano, k zaslužku, ki mu ga je izplačevala v tem času država, dodati še celih K 67.259.16, da je mogel sebe in svojo družino sploh preživeti ter ostati v službi.

Uslužbenec je za ta znesek oškodovan in vsi ostali državljani moralo to škodo poplačati, ker se je to zgodilo v njihovo korist.

Nikakor torej ne zadostuje, da se plače javnih nameščencev od sedaj naprej podvisejtorijo, marveč jih je treba povišati tako, da se jim z novimi plačami ne samo omogoči v bodoče človeška obstojenost, temveč tudi vrne tisto, kar so dosedaj imeli premalo.

Plače bi torej trebalo po zgorajnem primeru povišati najmanj za 3000%, t. j. da 30 krat.

Bakšiš.

Bakšiš, dosada kod nas neznatna, bezazlena riječ turskoga izvora, koja znači — napojnicu, počima u novoj našoj državi, da se razvija i da postaje jedan pojam, jedna nemila pojava, koja šireći se poput zaraze utiče na značaj pojedinca i na značaj društva.

Sablasi bakšiša raste rapidno, zanimlje dimenzije, koje ugrožavaju čistoću i korektnost raznih uredaba i nadležstva, kojima je povjerena, da vode velike poslove i odlučuju o važnim pitanjima i o golemim vrijednostama.

Sablasi bakšiša raznose i rasturuju razni ljudi, koji čekajući i očekujući riješenja raznih zametnutih akata, raznih molba i uočenih odluka, izgubiše i vjeru i strpljivost.

Legije raznih natjecatelja, molitelja, oferenata, reklamanta i intervenista i iz sto raznih sličnih razloga nastalih pohodnika naših brojnih ministarstvenih odelenja, nadležstva, inspektorata i uprava nose i raznose bacilus bakšiša po malo ne svim predsoobljima, pisarnama i uredima.

Raznose ga kao najsigurnije sredstvo, da pošluče svoje ciljeve i nastojanja, da svrše nebrojene svoje često čiste, a često i nečiste transakcije i poslove.

I taj bakšiš poskupljuje život, robu, zavadjaju na lahkoumno i bezmislno trošenje tako lagane i brze zasluge. Budi zavist kod sviju, koji ne dospješe na pravo vrelo i odvraća od ozbiljnog posla i rada one, koji podlegoše njegovoj čarobnoj moći i okusiše blagodati obilnih sredstava.

Za ratnih godina začeta, a iza prevrata neobičnom brzinom raširena ta pošast imade u prvu ruku nedužnij, bezazleniji značaj.

Bakšiš isprva sramežljivo zatražen ili ponudjen kao neki opravdani uzvrat za dobru volju, za uslugu, za pospješjenje, za preskakivanje sporog birokratskog tempa, postepeno je na jednoj i na drugoj strani tražilo se i davao sve većom smjelosti, dok nije dosegao evo već veliki stupanj agresivnog ucjenjivanja. Između obojih neovlaštenih kontrahenata nestalo je već skoro svake diskrecije, a na njeno je mjesto stupila otvorena pljačka sa jedne strane, a drsko, malo ne javno, potkupljivanje sa druge strane. Isprva

male svote pretvoriše se u sedmerostruke i osmostruke cifre, a u ne kojima osobito izdašnjim slučajevima znađu, kako se tvrdi, doseći čak i deveto mjesto.

Iz našeg centruma zveči zveka bakšiša najjače, nu njegov zveket odjekuje i u sve širem okruhu oko njega, izbija samostalno i u središtima naših pokrajina, raspijući pogubno svoje djelovanje i moć do krajnih periferija države. A pogotovo uspjeva tamo, gdje mu od prije koruptni tereni osobito prijaju, kao što je to slučaj u Bačkoj i Banatu, gdje ta zaraza izbija kao recidiv stare dugotrajne i kronične bolesti društva.

Kako zao glas datje siže od dobroga, tako se i glas o zarazi bakšiša raznio i preko naših medija, gdje se sve glasnije i češće ova naša rak rana spominje i kritikuje.

Dok su još prije godinu dana viši položaji bili prilično imučni i dok je bakšiš trovao isprva one niže i slabije, one materijalno i moralno anemične organizme, on — što dalje ide, zahvaća sve jače oko sebe. Podliježu mu i više pozicije, jači i otporniji karakteri, ljudi inače zdravog morala. Dispozicije za bakšiš množaju se i danas se više ne ide ni po poslu ni po pravdi, a da se na svakom koraku ne zazvekne sa bakšišem, za kojim se sigurno i otvoreno pružaju dlanovi. Bakšiš se odmjeruje i već se javno broji, za njeg se vode neprikriveni pregovori i pogodbe, on ima svoju naročitu tehniku i kraj sveg otvorenog nastupa spretno je maskiran i teško ga je uvatiti inflagranti.

Pogibeljna je činjenica, što se naše društvo sve više privikava i sprijateljuje sa ovom epidemijom. Svaki je skoro pojedinac ili već načinio ili je spreman, da načini kompromis sa sablasti, koja svuda kruži, koja je izgubila strahotu, koja neproduktivna više ni jeze ni zgražanja, koja dolazeć sa Orijenta šeće snama i između nas, kao da, kani steći nadležnosti i državlanstvo i stalno obitavalište u prostranoj nam kraljevini, gdje se osjeća sigurna i neprogonjena, gdje je ne gledaju više prijekim okom i gdje nalazi mesta i skloništa u svim slojevima i staležima, počevši od portirske lože do ministarskih fotelja.

Pitanje je, dali smo još dosta jaki, da protiv ovome zlu istupimo nužnom enerzijom? Imademo li konzekventnih značajeva, koji će početi i prosljediti temeljitom desinfekcijom, koji će drastične slučajeve kirurškom hladnoćom rezati i izrezivati iz zdravih dijelova našeg narodnog tijela, da ga oslobodi velikog toga moralnog zla i bolesti?

Pitanje je, dali imademo jakih značajeva, koji će liječiti i izliječiti narušeno zdravlje našeg društvenog morala, koji će da sa profilaksum pripreme zarazu bakšišskog sistema u mladim našim generacijama, u narodu, koji nastaje, narodu, koji će istom zaći na poprište života i rada, koji će istom zaći u gužvu socijalnog hrvanja i borbe? A ta borba bit će im lakša, i uspješnija, ako u nju udju zdravi i sa etičkim principima dostojni mlade, nove i od iskona obnovljene Jugoslavije.

R. B. Nijiva.

Češko-slovaški ultimati.

Nastala je nužna potreba, da naše časopisje otvori posebno dnevno rubriko o carinstvu. Ni skoro dneva, da ne bi ta alj onj list pokazal na kako novo „cvetko“ v carinskom „paradižu“. V neštivilnih člankih in noticah se je že dokazovalo da je jugoslovanska carinska uprava monstrum, — da sedanjji carinski postupak naravnost ubija trgovski in industrijski promet in razmah, da je največja ovira železniškemu prometu, da je najbolje, da se sričo zastarelega, vsem modernim principom nasprotujočega carinskega poslovanja, obdamo kar s kitajskim židom. Škoda, ki nam jo prizadeva

carinski nestvor na narodno - gospodarskem polju, doseza letno lepo število milijonov!

Na vse te hibe je prvo in že nešteto krat kazalo tudi glasilo javnih nameščencev, „Naš Glas“; a tudi dnevno politično časopisje je vsak dan znova odkrivalo vso glupost in škodljivost carinskega postopka ter njegovo okostenelo birokratsko navlako. Toda zaman, Zaman so bile vse mogoče pritožbe trgovskih, industrijskih in obrtniških krogov, zaman pritožbe prometnih podjetij, zaman že tolikratna obustavitve tovarnega prometa.

Beograd je daleko in za take bagatele „nema vremena“ in najbrže tudi ne volje. Vse gre po starem kolovozu in sistemu dalje, čeprav pri tem vse propade. Generalna direkcija carin s svojimi nestrokovnjaki se ne gane. S svojimi zastupniki zaseda dalje vse važne carinske postojanke tudi v naši ožji domovini. Kaos pa narašča! Neslišnosti in nemožnosti v personalnih vprašanih slovenskih carinarjev so gorostasne.

Vlada je povsem brez moči in ne more ničesar ukreniti za pravično in razmeram odgovarjajočo rešitev tako perečega in za narodno gospodarstvo tako važnega vprašanja kot je ravno carinsko upravo in personalno vprašanje. Drugače si ne moremo misliti, da se ne bi storili vsi potrebni koraki za sanacijo. Tudi naši narodni predstavniki se doselej za zadevo niso dovolj energično javno in jasno zavzeli. Ne vemo, da li ne čitajo naših pritožb v časopisih, da li niso o razmerah v carinski upravi dovolj informirani. Dasi kriče razmere do neba, tako v upravnem kot personalnem oziru, vendar še nismo čuli, da bi bili zahtevali preiskavo.

Sramotno je, da je bila tuja država primorana, ukreniti to, kar bi bila morala že davno storiti naša vlada. Češkoslovaška je bila prisiljena odrediti na naš jug zaradi neznosnih carinskih razmer pri uradih v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu posebno komisijo, da se na licu mesta pouči o vzrokih že mesece pretrganega blagovnega prometa ter da napravi tem razmeram konec. Pričela je v Ljubljani, nadaljevala v Mariboru in Zagrebu. Ugotovila je tako brezprimerno poslovanje, da namerava staviti naši vladi ultimatum: ali vlada takoj poskrbi za redno, točno in brezhibno funkcioniranje carinskih uradov v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu, ali pa češkoslovaška vlada ukinje sploh ves nadaljnji promet z Jugoslavijo!

Pravijo, da prenapeta struna počl. Nadejamo se, da se posreči odpraviti neznosne razmere pri naših carinarnah energiji Češkoslovaške, ker naša vlada za to ni imela ni smisla ni dobre volje. Nadejamo se pa tudi, da se odpravijo ne le carinsko-upravne okornosti, nego tudi vnebovpijoče krivice, ki jih je moralo prenašati naše carinsko uradništvo, krivice, ki so ga gmotno, še bolj pa moralno upropaščale.

Zastarelo, vsem modernim principom v obraz bijoče carinsko poslovanje obstoja v vseh mogočih administrativnih formalnostih, na jedro strokovne izobrazbe, ki obstoja predvsem v poznavanju blaga in njegovem pravilnem tarifiranju, se daleko ne polaga potrebne važnosti.

Uvede naj se naglo, praktično uradovanje. Danes se mora vsaka inozemska pošiljka vzeti v evidenco nič manj kot v petero knjigah, dasi bi morala zadostovati le enkratna evidenca. Predno je vpis

v vseh mogočih knjigah izražen, lahko minejo dnevi. Kam bi prišli privatni podjetniki, ako bi po takem sistemu urejevali svoje posle? Je pa še lepo število podobnih gorostasnosti. Seveda pri taki notranji upravi aparat ne more funkcionirati, ne glede na to, da je zelo, zelo drag. Mesto enega uradnika so potrebni 4-6, in vendar kljub temu vsled okornosti aparata delo povsod zastaja.

Ni se toraj čuditi, da poskušajo stranke vse mogoče da pridejo čimpreje do svojega blaga. Umevno je to in povsem naravno, če vpoštevamo veliko škodo, ki preti stranki vsled visoke ležarine in stojnine, ki naraste v par dnevih v težke tisočake. Vse poslovanje je menda prikrojeno v to, da se ovira vsak redni promet in da se podpira — sebičnost...

Ali se Čehoslovakom posreči izkldati Avgijevo hlev jugoslovanske carine? Vederemo!

Pred četrnaest godina i danas!

U 68. broju „Narodnog lista“ godine 1906. pod naslovom „Podignimo sudski stalež!“ (članak taj, kako opaža uredništvo istog lista, „potekao je iz mladjih sudačkih krugova“, u koje je zastalno spadao i današnji g. predstojnik za pravosudje pokrajinske vlade u Splitu i mnoga druga danas odlučujuća gospoda) stalo je:

... konačno ovdje imamo nadodati, da se ta sudačka skupština pri svom djelovanju ne bi imala ograničiti samo na svoje interese. Imala bi se naime osvrnuti i na položaj svog kancelarijskog osoblja, tog sučevog druga u nevolji, koji nije nimalo sijajan. I njih je nova sudska organizacija dosta otegotila, a da im nije nimalo položaj poboljšala. Njihov je rad daleko tegotniji, nego rad ostalih činovničkih kancelarija, daleko tegotniji, nego djelovanje činovnika poreznog i carinarskog ureda, mjerača očevidnosti itd., a ipak je u nagradi svima tima zapostavljen.“

Tako su na čast istini suci pisali pred četrnaest godina, tako i mi kasnije i do danas pisamo, pa šta smo postigli? Šta nam se je dalo?

Tačno, dala nam se je — novela o rasterećenju sudova, naredba o uvadjanju konceptnih pomagača i kancelarijskih oficijanata (razumjete li: iz kancelarijskih pomoćnih sila, jer oni kao takovi nijesu bili još zreo limun za sažimanje, ko što su kancelarijski činovnici), pa pragmatika, kojom smo za naše osobite zasluge dospjeli u grupu — E! Više još, vreću punu, razom punu naredaba teške odgovornosti (ko što je ona n. pr. 1./6. 1914 br. 118 l. d. z.) sindakalni zakon 12./7. 1872 br. 112 §412). A u gruntovnici? Tu, što se same odgovornosti tiče, bez pretjeranosti, služba im je uvijek na kocki! Da, tako je! Jer, dadne li se zao slučaj, pa gruntovničar provede neku operaciju u zemljišniku, bilo s nepoznavanja kojeg od tog brda zemljišnih zakona, ili s kakve neopreznosti i nanese državi ili stranci kakovu, pa makar i neznatnu štetu, kad je, — ne na državnu diku — siromašan, kakva mu je, ako ne ta, najblaža kazna? Istina, operacije se u zemljišniku provede na temelju sučeva zaključka, ali i toga sastavlja skoro uvijek gruntovničar, osobito kod manjih sudova, sudac samo potpiše, pa dodje li do obračuna sa državom ili strankom, lako da se

izvuče s preopterećenosti. „Slipo sam potpisao!“ Istinu bi kazao. Sva dakle, a ne djelomična odgovornost pada na gruntovničara. Istina je i to, da se to veoma rijetko ili bolje nikad ne događa, ali za što? Zato, jer ispit strog i svaki kandidat ne poluči uspjeha.

Četrnaest dakle godina (da ne idemo dalje) molimo, protestujemo, obijamo pragove kancelarija onih, te bi nam mogli da pomognu, borimo se, pa uvijek smo „vox clamantis in deserto“! Ni po jada, što nas se nije nagradjivalo, — ma, za što nas se i danas zapostavlja čak i onima, te su i po samoj austrijskoj pragmatici i za nas ranžirali?

Nama je samo do toga, da što jasnije predočimo odlučujućim faktorima, kako je nama, a kako drugima; pa stavimo upit: jesmo li pastorčad, ko što smo prije bili ili zaslužna djeca, koja su odrasla i s kojima hoćeš nečeš treba računati?

Svi kancelarijski činovnici moraju imati propisane stručne ispite i potrebito znanje za rukovođenje svih raznolikih grana sudske kancelarije, imati moraju i praktičnu vještinu u istom opsegu ko i upravljači kancelarija, pa ove i zamjenjivati. Kod vanjskih sudova vode isključivo upravu poslovanja i nadzor sudske kancelarije te vrše i ostale manjsije, koje spadaju u atribuciju tih činovnika upravljača.

Za sada ne nalazimo potrebitim, a daleko bi otišli, kad bi detaljno povelj riječ o zadacima sudske kancelarije u opće, o samostalnoj djelatnosti i znatnom proširenju te djelatnosti sa novelom o rasterećenju sudova pa o volji i namjeri zakonodavca, koja je išla za tim, da kancelariju podigne do ovog nivoa, da bude kadra, ne samo da savršeno rukovodi sve raznovrsne poslove vlastitog djelokruga, nego i one, koje danas zasjećaju u djelokrug sudačkih činovnika, tako da ovi budu oslobođeni svih poslova, koje strogo ne spadaju na samu judikaturu.

U koliko se posebno odnosi pak posao vodjenja zemljišne knjige, te osobite grane službe u sudskoj kancelariji, ko pozna instituciju javnih knjiga, koja institucija postoji od daleke davnine u svim kulturnim državama, ne će jamačno moći, da poriče onu zamašitu važnost, koju ta institucija ima. Kudikamo je veća od one ureda otkupa duhana, poštarinskih, carinarskih, poreznih i drugih! Ta je grana službe jako delikatne naravi i puna odgovornosti.

Gruntovničari moraju poznavati sve zakone i naredbe o vodjenju tih knjiga, sve zakonske ustanove o sticanju, prijenosu i ukidanju stvarnih prava na nekretna dobra, istotako zakonske propise o osnivanju novih zemljišnih knjiga, te slozi ovih sa katastrom i napokon dokazati svoje znanje u risanju mapa itd. Gruntovničar mora u jednu riječ, da posjeduje pravno znanje, koje obuhvaća ovu posebnu granu službe, u ništa manjoj mjeri nego njoj dodijeljeni sudac.

Nije to sve, ali radi prostora ograničiti ćemo se samo na to, a u kratko istači, u čemu nas pritekoše n. pr. kolege finan. straže, te kako se za postignuće njihovih mjesta mnogo nanje traži.

U provincijama bivše Cisitvanik sistemizovana mjesta fin. straže nijesu išla dalje od VIII. klase. U Banovini i u Bosni ima u toj struci par mjesta i u VII. klasi. Sada pak ustanovljeno je jedno novo mjesto kod fin. straže u Banovini u VI. klasi i već je imenovanje i usljedilo,

U Dalmaciji takodjer je bilo sistemizovano jedno mesto u VII. klasi, a bi će možda i u Sloveniji, a obzirom na to, što je u Zagrebu bilo sistemizovano mjesto glavnog nadzornika Kr. fin. straže kod onamošnje delegacije Minist. Fin. naslućujemo, da će, ako nije već takovo mjesto u VI. klasi, biti sistemizovano i u drugim pokrajinama, dakle i kod nas u Dalmaciji. Mi kolegom kod fin. straže srdačno čestitamo na tom uspjehu! Ako pak se pretresu zahtjevi, koji se traže za postignuće mjesta činovnika fin. straže, vidiće se, da zaostaju za onima, koji se traže od činovnika sudske kancelarije, odnosno gruntovničara, jer dok se za ove traže dva stručna ispita, je za prve propisan samo jedan.

Kad smo tako dakle to sve dosta kratko prikazali, pitamo:

Je li pravedno, da činovnici upravljači kancelarije sa svršenom srednjom školom (skupina C) broje u Dalmaciji — samo jedno sistemizovano mjesto u VIII. klasi, a gruntovničari tek 2 takova i to nesistemizovana mjesta, dok činovnici fin. straže mogu doprijeti — u pokrajina-ma do VI. klase?

Je li pravedno, da činovnici sudske kancelarije i gruntovničari ne mogu redovo dalje od IX. klase, dok njihovi kolege gruntovničari u Banovini (2 sistemizovana mjesta) i Bosni (jedno) dopiru takodjer do VII. klase?

Je li pravedno, da su njihovi dojučerašnji drugovi u Čehoslovačkoj republici i u Njemačkoj Austriji, s kojima su se do propasti bivše države zajednički borili za poboljšanje vlastite struke, uvršteni danas oni sa dva stručna ispita (prvi kancelarijski i gruntovničarski) u skupinu C, on sa jednim u skupinu D austrijske pragmatike?

Nije pravedno, zato tražimo:

1. Da za mjesto ravnatelja kancelarije kod višeg zemaljskog Suda, kao i za jedno mjesto direktora zemljišnih knjiga bude sistemizovana VI. klasa;

2. Da činovnici sudske kancelarije i gruntovničari budu uvršteni u skupinu, za koju se traži matura;

3. da kancl. činovnici budu uvršteni u skupinu činovnika sa naobrazbom niže srednje škole;

4. da za sve činovnike sudske kancelarije budu sistemizovana mjesta viših činovnih klasa od VIII. do VII. bar u su-razmjeru, prema statusu jednih i drugih, sistemizovanih mjesta tih viših klasa u struči činovnika financijske straže.

Akoprem je notorno, što joj stoji na putu, da su najem u tom sukoblju dva skroz oprečna svijeta, pragmatika mora da volens - nolens bude u najskorije vrijeme u djelo provedena. Dotle tražimo, da bude čim prije provedeno sistemizovanje mjesta pod 1. i 4. Sistemizovanje velimo, jer ne ćemo, da nam se danas dobace mrvice, koje nam mogu već sutra biti uskraćene (imenovanje ad personam).

Živi apel upravljamo u prvom redu na gg. predstojnike, odnosno povjerenike pravosudja pokrajinskih vlada, a onda gg. načelnike svih pet odjeljenja u Ministarstvu pravde, kaono za to pozvaniim faktorima, da naše staleško pitanje bude bezodvlačno riješeno u smislu naših pravednih zahtjeva, da nepravednom zapovijestima našeg orama drugim strukama bude jednom kraj.

U Splitu, 29. VIII. 1920.

Franc Ilovar (Ljubljana):

Na boj za našo pravdo!

Vem, da je treba za ustanovitev dnevnika precej denarja. Tudi mi je znano, da jedva vzdržujemo »Naš Glas« in da naše organizacije ne razpolagajo z nikakimi denarnimi rezervami. Prepričan sem, da je danes večina državnega uslužbenstva tako konservativna in strankarsko zagrizena, da rajši ostane pri svoji politični stranki in trpi še nadalje bedo, nego se politično na novo orientira.

Znano mi je tudi, da državni uslužbenici trenutno nimamo niti toliko politične izobrazbe in čuta vzajemnosti, da bi pojmlili, da si moremo znatno izboljšati gmotni položaj le tedaj, če se gospodarsko in politično osamosvojimo.

Upajmo, da nas naša velika beda brzo spametuje in omika! Nevednost je med nami naravnost strašna: pred kratkem me je neki uradnik vprašal, kaj je to pasivna volilna pravica! Moramo se politično na novo orientirati in se vsaj nekoliko pripraviti za bodoče volitve.

Gospod tovariš D. V. je pred nekaj tedni plediral v »N. Glasu« za to, da se naj državno službenstvo priključi pri prihodnjih volitvah narodno-socialni stranki. Nato nam je pa obetal uspehe le, če ostanemo še nadalje politično razcepljeni. Že ta njegova nedoslednost je dokaz, da ne stoji njegov prvi ne drugi predlog na realni podlagi. Vsi pa občutimo danes v zadostni meri, da je naša politična razcepljenost škodila nam in tudi državi upravi, pri koji je povzročila v najkrajšem času neizmerno korupcijo.

Za prihodnje volitve bi bil kot prehod k popolni osamosvojitvi predlog g. tovariša D. V. dober, osobito ker naš sedanjí volilni red favorizira velike stranke, majhne pa uničuje. Vprašanje je le, če bodo politične stranke pristale na našo zahtevo in nam odstopile brez obveze nekoliko mandatov in če bomo po sedaj veljavnem volilnem zakonu sploh mogli priti do kandidata. (§ 15 vol. zak.)

Kot program mora še nadalje ostati naša popolna gospodarska in politična osamosvojitve, če hočemo doseči naš cilj t. j. spraviti naš gospodarski položaj v socialno-pravični sklad z gmotnim stanjem drugih slojev.

Izboljšanje našega položaja moremo doseči le nasilnim (s stavko) ali pa legalnim putem (politični vpliv na zakonodajo). V obeh slučajih, za vsak socialni boj je treba denarnih sredstev. Delavci prisilijo svoje sodruge z brahijalno silo k stavki, obenem pa njihove organizacije gmotno podpirajo stavkujoče. Mi, ki se vsaj štejeemo k izobraženim slojem, ne moremo z uspehom v tem pogledu posnemati delavcev, temveč moramo le legalnim putem uveljaviti naše upravičene zahteve. Zato nam je treba tudi denarja. Naša prva skrb je tedaj, da si tega nabavimo, in kako je to mogoče? Najlažje in najhitreje na ta način, da našim tovarišem predložimo, kako veliko gospodarsko moč predstavljamo mi, če se podvržemo najstrožji organizacijski disciplini. Treba je le, da smo vsi brez izjeme člani naših konsumnih in kreditnih zadrug, da stavimo te na najširšo podlago, jih združimo v velike centrale ter pri njih krijemo vse naše potrebe. Čez 2 in pol milijarde kron znašajo prejemki vseh državnih uslužbencev v Jugoslaviji. Če bi le eno milijardo znašal promet naših zadrug, kakšne

denarne rezerve bi imele te, če bi bile v dobrih rokah, že pri majhnem dobičku. Naše centrale bi nas potem mogle z velikimi denarnimi sredstvi podpirati v našem socialnem boju. Socialno demokratska konsumna zadruga v Sloveniji je n. pr. darovala 100.000 K za žrtve aprilske stavke.

Tako organiziranim gospodarskim zadrugam pod dobrim vodstvom mora pri tako velikem številu članov slediti prej ali slej kot zadnja in najvažnejša stopnja v organizaciji — politična osamosvojitve.

Na ta način se organizirajo drugi stanovni v naši državi kakor tudi državni zastavljenci v Nemški Avstriji. Treba je, da jih posnemamo in se zavedamo naših pravic in naše moči. Ne smemo pa takoj obupati in šamji reči, da so načrti, ki niso takoj izvedljivi, »mačkine solze« in da temeljijo na »mladeniškem idealizmu«; kajti samo »dem Mutigen gehört die Welt«. Pri vsakem novem programu moramo najprvo ugotoviti, vodi li do zaželenega cilja ali ne, v prvem primeru pa razmišljati, kako bi mogli nabaviti denarna sredstva, s katerimi bi se dalo izvršiti načrt.

Slovensko socialdemokratsko delavstvo je imelo že pred vojno poleg svojih konsumnih in kreditnih organizacij svoj dnevnik — sedaj ima tudi že svojo tiskarno — svoje tajnike in voditelje, kateri so bili plačani iz organizacijske blagajne.

Če bi mi prispevali toliko v naše organizacijske blagajne ter imeli toliko politične zavednosti kakor delavci, bi imeli že zdavnaj ne le svojo tiskarno — to imajo tudi učitelji v Sloveniji — svoj dnevnik, temveč tudi več politične prebrisanosti in tudi že moderno službeno pragmatiko, ki bi nas zadovoljila.

Naši voditelji morajo biti neodvisni, če hočejo uspešno delovati. Imeti morajo čas in priliko, proučevati in energično zastopati naše pravice. Radikalizem in energija pa je predpogoj uspeha. Da se to doseže, bi bilo treba, da se toliko zviša članarina, da čim preje oprostimo vsaj 2—3 naših najboljših voditeljev državne službe. Te stavimo na čelo naše organizacije, jih samj vzdržujemo in za penzijo zavarujemo. Obenem bi naši prvoboritelji lahko kandidirali v občinske zastope in v parlament. Seveda bi kot takji dobivali od občine oziroma od države dnevnice, ne pa še posebne plače od naše organizacije.

V bivši Avstriji je svojčas nastavil »Zentralverband der öster. Staatsangestellten« rač. oficijala Pollauf-a. *) ki je bil vsled svojega radikalnega nastopa glede izboljšanja gmotnega položaja državnega uslužbenstva kazenskim potom penzioniran, kot svojega tajnika in energičnega zagovornika pravic državnih nastavljen-
cev.

Tudi trgovske in obrtniške organizacije imajo svoje plačane tajnike oziroma voditelje.

Samostojno stranko stalnih nameščencev so ustanovili takoj po prevratu v Nemški Avstriji. Imenujejo jo »Wirtschaftspartei der Fixbesoldeten«. Stranka ima v vseh večjih občinskih zastopstvih in v parlamentu svoje delegate, ki se skupno z delavskimi poslanci uspešno bore proti kapitalizmu in birokratizmu. Dosegli so ravno tako pragmatiko, kakor

*) Pollauf je kot tak absolviraj Jus in bil pozneje na Dunaju, v XVIII. okraju na podlagi nemško nacionalnega uradniškega programa izvoljen za državega poslanca.

jo imajo železničarji. Ta je baje tako moderna, da nameravajo naši južni železničarji isto potom stavke izsiliti v Jugoslaviji.

Vsi stalni nameščenci imajo v N. A. velikanske konsumne, kreditne in stavbene zadruge. Samo na Dunaju obstoji ca 40 filialk in centrala konsumne zadruge (Einkaufsgenossenschaft der Fixangestellten) v lastnih hišah, z lastnimi avtomobili, vozovi, mesarijo, delavnicami i. t. d. Kar so dosegli državni uslužbenci v revni in premagani Nemški Avstriji, kar zmorejo delavci v Sloveniji, tega naj ne bi mogli doseči vsi državni nastavljenici v bogati Jugoslaviji?!

Kakor razvidno, ne temeljijo moji načrti glede naše gospodarske in politične osamosvojitve na „mladeniškem idealizmu“, temveč so vsi izvedljivi, odnosno drugod v polnem obsegu že izvedeni. Tudi mi se moremo politično osamosvojiti, treba nam je zato le več politične izobrazbe ter organizatoričnega in organizacijskega čuta.

Veseli me dejstvo, da se je tudi že na zadnji skupščini saveza javnih nameščenika v Zagrebu poudarjalo, da je neobhodno potrebno, da si ustanovimo svoj dnevnik in da se politično osamosvojimo. Začetek je narejen. Nehajmo z našimi prošnjami in s tarnanjem o naši bedi v „Našem Glasu“ in ostalih časopisih. Vse to je brezuspešno in milo rečeno — poniževalno. Zahtevajmo energično naše pravice! Proučujmo organizacijo drugih slojev in posnemajmo jih! Demokratizirajmo in socializirajmo se! Obravnavajmo na naših odborovih sejah organizatorične probleme, ki naj se namesto sedanjega jadikovanja objavijo v „Našem Glasu“, tako da postanejo skupna duševna last vseh državnih nastavljenecv. Začnimo že enkrat z resno in radikalno organizacijo! Podvizajmo se z našim organizatoričnim delom, da še bolj ne zaostanemo za drugimi stanovi! Slovenski kmetje so nas tudi že prehiteli.

Dr. V. Benković (Zagreb):

Svi za jednoga...!

Baština svjetskoga rata je opća nesredjenost u mnogim državama. Vrijednost rada se je poremetila. Vrijednost intelektualnog rada spala je ispod vrijednosti svakog ručnog rada, pa i najniže vrsti. Danas se ne može više govoriti o proleterima, fizičnim radnika, već o proleterima intelektualnih radnika. Intelektualni radnici ne nalaze više nikakvog priznanja ni od strane državnika ni od strane naroda. Posljedica toga je moralno padanje svega. Etička svijest je sve manje vrijednosti. — Posljedica toga je svestrana korupcija, koja je upravo epidemički zahvatila sve slojeve žiteljstva. To je jedna teška rana na tijelu našega naroda. Položaj nas intelektualnih radnika jako je težak, da je postao upravo pogibeljan za narod i državu.

Priznajte se sa svišu strana, da je rad intelektualnih radnika u državi najvažniji, pa ipak državnici su tako nehajni prema tom pitanju, da moramo zaključiti, da oni sami o malovažnu i rad intelektualnih radnika. To je znak njihove skrajne nesavjestnosti, njihovog neshvaćanja i njihove nesposobnosti.

Njihova je namjera javne nameštenike najprije osiromašiti, jer onda ih može lako zarobiti — paupertas meretricis! Naša Jugoslavija kao da hoće sve

države prošlih vremena u tome nadkriti. Oduzimanje pasivnog prava činovnicima pokazuje također, kako državnici smatraju javne nameštenike pukim bespravnim robovima. Mi moramo ne samo prosvjedovati protiv takovom shvaćanju vrijednosti činovnika, već sveopću akciju protiv tomu organizovati.

Došlo je vrijeme, da svi porađimo na općoj demokratizaciji među nama samima. Neka nestane zidova i ponora među nama. Neka nas ne dijele više međusobno rangovi. Pružimo si svi ruke, stupimo svi u jedno kolo i borimo se svi za jednoga i jedan za sve!

FERDINAND GREGOREC:

Moj predlog.

Pod naslovom »Na boi za našo pravdo!« je prinesel »Naš Glas« že par sestavkov. Tovariši so predlagali, na kak način bi prišlo uradništvo do večje politične moči. Eni so za to, da si uradništvo ustanovi lastno politično organizacijo, drugi so mnenja, da naj uradništvo od vsake stranke zahteva par mandatov, s katerimi bo razpolagalo uradništvo čisto po svoji volji.

Da je ustanovitev lastne politične organizacije skoro nemogoča, in če se organizacija tudi s težavo ustanovi, da je taka organizacija, ki nima za podlago velikih načel, temveč le boj za obstanek in ki bi si pri volitvah priborila v najboljšem slučaju le par mandatov, o tem je jasno povedal v 34. številki »Našega Glasu« že gospod Drago Vojska.

Mislil pa, da njegov načrt ni za las boljši. Poznal bi rad stranko, ki bi kratkoma odstopila uradništvu par mandatov in si s tem vzela iz rok vsak vpliv na dolance. Ne skrivajmo si tu ničesar! V prihodnjem volilnem boju si bosta stali nasproti v glavnem le dve stranki: Samostojna kmetjska stranka in pa Slovenska ljudska stranka. Druge stranke v Sloveniji pri volilni borbi menda sploh resno v poštev ne pridejo. Za samostojno kmetjsko stranko se bo odkrito ali prikrito združilo vse, kar je bilo svoječasno združeno v demokratski stranki. Tako utegne priti, da združeni samostojna kmetjska stranka precej glasov za svojo listo. Da bi si na kakršenkoli način delila svoje mandate, ni misliti. Ako hoče doseči uspeh pri volitvah, mora ostati zvesta svojemu geslu: »Kmet naj voli kmeta!« Sicer utegne doživeti pri volitvah veliko razočaranje.

Slovenska ljudska stranka je pravzaprav čisto agrarna stranka. Veliko večino v njej tvorijo ravno kmetje. Uradništva ima malo. Zato je tudi razumljivo, da obrača svoje pozornost na kmečko ljudstvo in da ji je uradništvo zadnja skrb. Sedaj pri volitvah ji gre za to, da si pribori večino slovenskih mandatov. Glasove bo iskala tam, kjer lahko upravičeno upa, da jih dobi in kjer ima že izpeljane trdne organizacije: t. i. med kmeti in delavci. Med uradništvom jih najbrže niti iskala ne bo. Zato niti misliti ni, da bi uradništvu odstopila kak mandat. Kdor bo organizatorično in politično v njej deloval, le tisti sme upati na mandat. Tako je bilo vsaj doslej in bo najbrže v prihodnje tudi. In to zna biti tudi uradnik.

Uradniška stranka je bila včasih demokratska stranka. Mogoče, da dobi pri volitvah 2—3 mandate. Teh pa gotovo ne bo odstopala uradništvu.

Narodno-socialna stranka si utegne priboriti v Ljubliani en mandat in če gre no sreči, tudi zunaj na deželi enega. Stranka pač nima velikih načel, ki bi pritegnile maso na njo. Razlog, da je sploh nastala, je edinole nezadovoljnost proti voditeljem demokratske stranke. Razen tega nima sposobnih voditeljev. Sedajni voditelji so pravzaprav le srednji volilni agitatorji. Ako odstopi oba svoja mandata, ki si jih utegne izvojevati, uradništvu, temu s tem ni veliko pomagano. Pa še to je dvombivo.

Resna stranka je socialdemokratska stranka. Od te bi imelo uradništvo še največ upati. Žal, da se zadnje čase vedno bolj ceni v dva krila, ki si stoita docela sovražno nasproti. Da bi ti dve krili pri volitvah nastopili skupno, o tem ni danes niti misliti. Vendar ne eno in ne drugo krilo nima, razen v Ljubliani in par ob-savskih krajev, mnogo somišljenikov.

Moj predlog je tale: Vsak uradnik, naj je v katerikoli stranki, naj gleda, da dobi vpliv v stranki! S tem bo dobilo tudi uradništvo kot tako vpliv. Vpliv pa se ne dobi z vpitjem po volilnih shodih, tudi ne s praznim kričanjem, temveč s pametnim delom v stranki. Vsaka stranka bo resno delo morala upoštevati. Sai vendar že sedaj vodijo uradniki najvažnejše organizacije. Velik del prosvetnega dela v socialdemokratski stranki leži na uradniških ramah: v Slovenski ljudski stranki deluje tudi nekaj uradnikov; ravnotako v jugoslovanski demokratski stranki. Sai tvorijo uradniki večino v sokolski organizaciji! Naj se tu ne trdi, da Sokol ni politična organizacija! Nikari ne tiščati glave v pesek! Vsak uradnik, ki kjerkoli dela, naj gleda na to, da se vidi, da opravlja to delo uradnik, ne pa strankar-somišljenik te ali one stranke. Potem bodo stranke uradniško delo tudi bolj upoštevale. Vsekakor pa sorazmerno njihovemu delu!

Sedaj pred volitvami je čas posebno ugoden. Stranke, vse, brez izjeme, bodo snubile uradništvo. Ako bo to premišljeno postopalo, doseže lahko lep uspeh. Uradniki vsake stranke naj se organizirajo in organizirani naj stoje nasproti stranki in organizirani bodo imeli tudi večji ugled in vpliv v svoji stranki.

Vestnik.

Ne prezrite! Današnja številka zaključuje tretje četrtletje. Priložili smo ji položnice za obnovitev naročnine. Položnico dobi vsak c. g. naročnik. Onim, ki so z naročnino v zamudi, označili smo poleg naslova, koliko imajo plačati na naročnini do konca t. l., onim pa, ki so naročnino plačali že početkom leta, smo označili razliko, ki je nastala vsled povišanja naročnine s 1. aprilom t. l., in je doslej niso plačali. Kdor je plačal prvotno določeno vseletno naročnino 52 K, ima doplačati še 15 K, oni pa, ki je plačal za pol leta t. l. 26 K, ima doplačati do konca leta še 41 K. Kdor je plačal vse, dobi tudi položnico, ki naj jo porabi v to surho, da pridobi novega naročnika ali kak prispevek za tiskovni sklad. Če ne more ne enega ne drugega, naj jo izvoli prihraniti za obnovitev naročnine z novim letom. Prosimo vse gg. naročnike, tovariše ter tovarišice vobče, da store vse, kar morejo, da bo naše glasilo gmotno dobro podprto. Treba je to tembolj, ker smo vsled dogovora s Savezom v Zagrebu odstopili

vse naročnike iz Hrvatske in Slavonije „Našemu Glasu“, ki izhaja od 16. t. m. v Zagrebu samo v hrvatskem jeziku. S tem smo sicer izgubili precej naročnikov, ustregli pa Savezu in bratskemu glasilu v Zagrebu, ki zasleduje isti cilj kakor mi, t. j. koristiti vsem javnim nameščencem. Ni to razdor ali separatizem, temveč le namen, pritegniti v krog naročnikov „Našega Glasu“ bodisi v Ljubljani ali Zagrebu vse javne nameščence do zadnjega. Le na ta način bo „Naš Glas“ prišel do moči, ki se je bo moralo upoštevati. V bodoče ne bo mogel nihče odklanjati lista z izgovorom, da ga ne razume. Povdariti moramo, da je bilo med Slovenci teh izgovorov le malo, žal, več med Hrvati. Upamo, da bodo vsi oni hrvatski tovariši, ki so svoj čas „Naš Glas“ odklonili, čes, da ga ne razumejo, ker je pisan slovenski sedaj med prvimi in najpogostejšimi njegovimi naročniki, ker bo pisan le hrvatski. Iz ravno tega razloga pa pričakujemo z radostjo, da v doglednem času ne bomo pogrešali med naročniki ljubljanskega „Našega Glasu“ niti enega slovenskih javnih nameščencev! —

V vednost! Vsi hrvatski naročniki razen onih v Dalmaciji, Bosni, in Hercegovini, dobe vsled dogovora s Savezom j. n. u Zagrebu, počenši s št. 39, do časa, do katerega so pri nas plačali naročnino, „Naš Glas“ iz Zagreba, vsi drugi od nas. —

Tako jel G. Ferdo Brajdič, ravnatelj pom. urada kr. sudb. stola u Bjelovaru nam piše: Pošto sada „Naš Glas“ izlazi u Zagrebu, to ču se od 1. listopada 1920 predplatiti u Zagrebu, pa mi počam od toga dana izvolite obustaviti daljnju dostavu Vašega cjenjenoga lista. Zahvaljujoc Vam ovom prilikom na vrlo tačnoj dostavi Vašega lista, a i na susretljivosti u svakom pravcu, želim, što mi ne dozvoljaju financijalne okolnosti predplatiti i ljubljanski i zagrebački „Naš Glas“. — Gosp. tovarišu, ki je bil od začetka do danes naš zvest in točen naročnik, se iskreno zahvaljujemo za priznanje z željo, da se njegove i nas vseh financijalne okolnosti v najkrajšem času izboljšajo tako, da bo lahko on, kakor mi, naročnik zagrebčkoga in ljubljanskega „Našega Glasu“. Uprava.

Priporočamo vsem cc. tovarišem nemški tordki Eberle in Schuster v Ljubljani, ki sta kategorično odklonili naši nabiralki daril za veselico, ki jo priredi „Osrednja zveza“ dne 9. 10. t. l., v primerno upoštevanje pri nabavi potrebščin.

Osrednja zveza javnih nameščencev in vpo-kojencev za Slovenijo priredi 9. oktobra t. l. v vseh prostorih Narodnega doma veselico. Polovica čistega dobička bo služila v okrepitev blagajne Osrednje zveze, druga polovica pa se uporabi za tiskovni fond strokovnega glasila „Naš Glas“. Vzpored bo obsegal sledeče točke: Godba dravske divizijske oblasti, pevka solistka, violinist — in kvartet prof. dr. P. Kozine; po koncertu: šaljni nastopi, ples, srečolov l. dr. Ples se vrši v spodnji, koncert v zgornji dvorani, šramelj svira v kavarni. V obeh dvoranah ter v stranskih prostorih bodo postavljeni paviljoni za vino, brezalkoholne pijače in kavo, mrzla ledila, slaščice, cvetice, tobacne izdelke, razglednice l. dr. Vstopnina za člane in njihove družinske ude po 10 K, za nečlane in njegove obiteljske ude po 20 K.

Javnim namještenicima! Pozivljemo vse javne namještenike svih krajeva Jugoslavije, da se svi do jednoga pretplate na „Naš Glas“, da ga čitaju i točno prate sve misli, koje će se u njemu iznositi. Svi mi moramo postati jednaki misli, jednako raspoloženja, i svi moramo biti jednako

odlučni i jednako spremni za odlučan čas. Današnji državnici Jugoslavije su nesposobni ljudi. Preuzevši kormilo države u svoje ruke obvezali su se brinuti se za sreću i boljitak cijeloga naroda. Mi vidimo svaki dan sve veću bezglavost kod njih, a u državi pravi darmar.

Javni namještenici, svi bez razlike, i oni najniži, svi pazite budno i spremajte se! Koji ne će s vama zajedno složiti se, to su vaši neprijatelji, pak se prema njima tako i vladajte! Izbegavajte ih! Neka budu osamljeni! Među nama ne treba kukavica.

Državnici današnji nas zanemaruju, pak ćemo se sami pobrinuti za druge, koji nas ne će zanemariti.

Svi, koji ste rodoljubi i odlučne volje, preuzmite na se zadaću širiti naš list i organizirati sve članove! U organizaciji leži naša jakost.

Iz krogov državnih cestarijev. Med državnimi nameščenci so menda cestariji najbolj zapuščeni. Že Rimljani so gradili krasno cesto od Rima do Dunaja. Do leta 1840. je bil ves promet celih 2000 let na cesti. Tudi takrat se je moralo pokvarjeno cesto popravljati, tudi takrat je imela vsaka cesta svoje oskrbnike, cestarje. Danes so cestarji pravtako potrebni, kajti če so ceste pokvarjene in zanemarjene, se ne more dovažati tovrnega blaga do železnic. Posebno pozornost je obračala tudi vojaška uprava v svetovni vojni oprostivji cestarijev od vojaškega službovanja, svesta si, da so cestarji, ki prežive večji del svojega življenja pri cestnem delu, najbolj večji, odpraviti vse nedostatke, ki ovirajo redni cestni promet. Drugi državni nameščenci se nas cestarijev ogibljejo. Ne zaradi našega težkega in grdega dela, temveč zaradi naših raztrganih cap, katere moramo imenovati obleko. Da, raztrgani in bosji smo, ker nas država, kateri zvesto služimo, preslabo plača. Opetovano smo prosili, toda zaman, naše prošnje so bile dosedaj povsod neuslišane, državni upravi se sploh ni zdelo vredno, da bi nam odgovorila. Ogrska vlada je že l. 1914. pomaknila državne cestarije v čin uradnih slug. Torej so naši tovariši na Hrvatskem veliko na boljšem, nego mi tu v Sloveniji. Vrhovna cestna uprava za Slovenijo postopa s cestarji neenako. Nedavno je dobilo polovico cestarijev nove dežne plašče. Iz katerega vzroka je nismo dobili vsi, nam ni znano. Kmalu bo začelo deževati in snežiti, poverjeništvu za javna dela naj si le predstavlja, kako bo izgledalo, ko pojdejo samo oni cestarji na delo, ki so dobili nove dežne plašče! Drugi ostanejo doma. — V vseh okrožnicah, odlokih itd. se zahteva od nas vestno službovanje; naj sledi torej vestnemu službovanju tudi vestno in zadostno plačilo, in sicer vsem enako — brez razločkov, brez protekcij in brez strankarstva! — V nasprotnem slučaju pa odklanjamo cestariji vsako odgovornost za posledice, ki bi nastale. K. Z.

Iz društva davčih izterjevalcev. Poročali smo že, da se je na zadnjem občnem zboru sklenilo, da mora za letošnje leto vsak član doplačati k članarini po 12 K še 8 K, tako, da plača vsak 20 kron. Iz poročila blagajnika je razvidno, da nekateri člani še niso plačali niti prvotne članarine, doplačilo po 8 K pa so poravnali le oni, ki so se udeležili občnega zbora. Dva člana nista letos plačala še nobenega prispevka. Pozivamo dotične društvene dolžnike, da takoj poravnajo svoj dolg, s tem, da pošljejo zaostale društvene prispevke blagajn. Gustavu Mlejniku v Škofji Loki, Gorenjsko. Društvenega dela je vedno več, potreba moči v stanovskih organizacijah je vedno nujnejša. Ne-

kateri tovariši pa še zdaj spe in se trdovratno upirajo vsakemu plačilu v društvene namene; ali s prazno blagajno ne more delati društvo. Trovov ne bomo več mirno trpeli v svojem stanu! H koncu naj še omenimo, da je ta mesec imenovalo za uradnike 8 davčnih izterjevalcev v deveti, 16 v deseti in 9 v enajsti činovni razred — finančno ravnateljstvo v Gradcu! Odbor.

Jugoslovenski sodniki so imeli v dneh od 19. do 21. sept. v Zagrebu zborovanje. Vsi govorniki so se strinjali v konstataciji, da je danes inteligenca v najslabšem položaju in da je zlasti gmotno stanje sodnega stanu padlo tako nizko, da je potrebna nujna pomoč. Ako naj ohranimo sodstvo čisto, neodvisno, nekorumpirano, mora vlada nemudoma poskrbeti, da se zagotovi sodnikom s posebno doklado dostojno, skrbni in nemirno prosto življenje. Sodniki ostavljajo službe, ki jih ne preživljajo, in po vseh pokrajinah je najmanj za tretjino sodnikov premalo, ostali dve tretjini pa sta z delom nečuvveno preobloženi. Zato izginjata iz izmačenih sodnikov nekdanja ambicioznost in točnost ter se pojavljata malodušnost in zagrenjenost. Pred tremi tedni je na Hrvatskem podalo 76 sodnikov 6., 7. in 8. razreda ostavko. Po glavni skupščini se je vršilo zborovanje pokrajinskih delegatov, ki so se bavili s sodniško službeno pragmatiko, z zvezo vseh sod. organizacij l. dr. Slovence sta zastopala sodnika gg. Peter Keršič in dr. Pavel Skaberne.

Tovariš Drago Vojska je priobčil v „Jugoslaviji“ z dne 23. t. m. pojasnilo, ki se tiče v 32. št. „Našega Glasa“ priobčenega poročila o shodu jav. nameščencev v Ljubljani dne 10. avg. t. l. V dotičnem poročilu je bila glede Vojskinega govora opazka, da je bil govor shodu neprimeren itd. Tovariš Vojska ve, da poročila ni spisal urednik „N. Glasa“, — nasprotno, ve celo, da je smatral podpisani urednik besedico »ne« bržčas za tiskovno napako, ki bi se morala popraviti v »le«. V tem smislu je bil urednik tudi pripravljen tisti »ne« izpremeniti. Toda tovariš V. je to ponudbo odklonil, čes dopisnik naj se le sam izjavi, ali je pravilno »ne« ali »le«. Na seji ožjega odbora se je dopisnik javil in je odločno vztrajal pri svojem »ne«, naglašajoč, da je za svoje poročilo sam odgovoren in da ga je zato signiral s »—k—«. Obetal je, da to izjavi tudi v »N. G.« ter da s tem odvrne vsakršno očitjanje na rovaš uredniku ali odboru, čes: »Svoje mnenje sem zapisal in pri njem vztrajam!« G. —k— pa je menda pozabil poslati nam svojo izjavo; zato smo v 38. št. pod naslovom »Konstatiramo!« (str. 4 v »Vestniku«) sami napisali, da ni bilo poročilo o shodu, torej tudi ne izrečena kritika Vojskinega govora, oficijalno, nego privatno ter da je zanj odgovoren edino naš gosp. poročevalec —k—. Zdaj zvemo, da je zaradi tega nesrečnega »ne« hotel g. V. alarmirati vse naše organizacije, izzvati izredni občni zbor Osred. zveze, vreči predsedstvo itd. Koliko hrupa in besed zaradi ene same besedice »ne«! Kolika užaljenost zaradi kritike onega samega tovariša, kritike, ki obsega v vsem skupaj jedva 6 besed! In koliko grdih podtikanj in napadov po različnih listih na Jos. Kremena, ki ni z aferico niti v najmanjši zvezi! Zares, velika doba je naša velike moči! Če bodo posamezniki izzvali zaradi takih snežnih bogatel krize in bune v naših organizacijah, ako bomo kazali vladi v takih otročarijah svojo duševno inferiornost, potem nas mora vzeti vrag. Da, da, s takimi incidenti dajemo vladi moč in zavest, da nam ni treba ugoditi, ker »nismo edini«. Bolehna občutljivost in domišljavost, ki se je pojavila iz ničnega »ne«, nam usiljuje upravičeno domnevo, da imamo v organizaciji ljudi, ki jim je lastna osebnica vse in ki hočejo splezati po naših hrbtih navzgor. Zagotavljamo le še tovarišu Vojski, da bi bil »N. Glas« priobčil njegovo pojasnilo prav tako, kakor je priobčil vse njegove članke, ker spadajo take reči le v naše glasilu, ne pa kam drugam. Urednik.

Člani gospodarske zadruga »Samopomoč« se opozarjajo, da so se morale cene v zadrugi prodajalni zaradi novo vpeljane trošarine, povišanja monopolne takse in uvedena pristoibine na vse trgovske prodaje razumno povišati. Povišanje trošarine znaša pri Rogiški slatini 3.20 K za steklenico, pri kg riža 1.60 K, za liter olja 1.60 K, en liter ruma 24 K, 1 kg sveč 1.60 K, za 1 kg sladkorja ali kave 8 K, za 1 kg kavinoga pridata 2.40 K, en liter kisove kisline 12.80 K, žganja 20 K za hkl. stop., in špirit za 40 K hkl. stop. Dalje se je povišala monopolna taksa na vžigalice za 4 K na kg itd. Navzlic gornji okolnosti in narastku pristoibin so se predmeti v trgovini zvišali le neznatno, t. i. pri rižu samo za 1 K, pri olju 2 K, pri sladkorju za 7 K, kavinem pridatku za 2 K itd., dočim so vsi drugi trošarini in monopolni taksi ne zavezani predmeti ostali v ceni nespremenjeni. — Zadruga si je pribavila zadnji čas večjo množino banan, ške moke ter to prodaja, in sicer: 00 po 15 K, 0 po 14 K krušno po 9 K, dalje rženo moko po 11.80 K.

Manufakturno blago in krojači. Pišejo nam: Pred vojno si je mnogo uradnikov nabavilo razne potrebščine na obroke. Pred vsem konfekcijsko robo. Tedaj se je dobilo srednje fino moško obleko proti mesečnemu odplačevanju za tako ceno, kakor stanejo danes samo gumbi in zaponke za eno obleko. Te udobnosti se je posluževal marsikak uradnik brez razlike čin. razreda — v prvi vrsti pa nižje uradništvo. Danes je vse to nehalo. Obleka, kolikor jo je kdo imel, je obrnjena, prekrpana in prelikana, a zdaj razpada docela brez nadaljne rešitve. Tako stojimo danes tu skoro popolnoma nagi. Zima je pred durmi in tako gledamo danes vsi z ženami in otroki s strahom v prihodnost. Res je, da nam nudi »Oblačilnica« lepo ugodnost, da si vsaj nekaj najpotrebnejše robe vsak posameznik lahko nabavi proti mesečnemu odplačilu. Toda to tudi daleko več ne zadostuje, kajti v najboljšem slučaju se dobi v oblačilnici samo sukno, vse druge dodatke, kakor podlogo, gumbje, zaponke i. dr. pa si moraš posebej nabaviti. Na to pride glavno in najhujše, namreč krojaški račun, ki je tako visok, da se ga mora vsak razsoden človek naprej bati. Kdor je tako srečen, da vse te težkoče premaga, si pa lahko izračuna, koliko ga stane obleka. Na vsak način bi bila narejena obleka lepše izvršena in dosti cenejša. Zato bi bilo ukreniti, da bi se dobavljale obleke jav. namščencem na mesečne obroke pod istimi pogoji in isto garancijo, kakor nam dobavlja »Oblačilnica« svoje blago.

Pripomba uredništva: Tozadevna akcija je že v teku ter se je nadejati, da bo naša »Samopomoč« kmalu nudila svojim članom dobro blago po najnižji ceni ter da poskrbi tudi za najugodnejše pogoje glede krojačev. Morda javimo uspeh akcije že v prih. štev. Vsekakor naj bi člani z nakupom oblek še teden dni potrpe!

Osemkrat višja plača! V 36. številki »Našega glasa« čitam, da prejema državni uslužbenec dandanes okroglo osemkrat višjo plačo kot pred vojno. Ali je to res? Jaz za svojo osebo vem, da so moji sedanji prejemki komaj štirikrat toliko kot so bili pred vojno. To treba povedati, da se položaj uradništva ne bo po njegovi lastni krivdi prikazoval v ugodnejši luči kot je v resnici! In ker smo že pri tem, naj se dotaknem še izboljšanja naših prejemkov, ki se nam ravnokar obeta. Nekaj časa sem je prinašalo naše časopisje o tem izboljšanju najgorostašnejše vesti. Ves svet je že videl uradnika plavati v izobilju. Posledica: splošno podraženje! In istina, ki se tiče izboljšanja? Ako je res, da se uvede sistem dnevnice, kakor ga navaja »Intro« od 21. sept. t. l., potem se zmanjšajo moji letni prejemki za celih

3416 K. To naj služi kot zgled. Hvala lepa za tak poboljšek! In zdaj bi rad vedel: kdo spušča tiste race po časopisih v svet in s kakim namenom? In potem bi rad vedel; ali so gospodje v Beogradu taki kompletni bebci, da ne znajo napraviti najenostavnejšega računa, ali pa smatrajo uradnike za take dovršene idiote, da mislijo: to, kar je manj, bodo smatrali za več! Ali je svet videl že kdaj frivolnejšo igro od te, ki se igra zdaj z našim uradništvom? Ali je sploh mogoče, koga še bolj briskirati, kot se briskira nas? Gospodje tam doli, ki imate krmilo države v rokah, ali se zavedate, kam mora dovesti to? Ali se zavedate, da igrate »va banque? Malo, čisto malo še treba, in vse bo izgubljeno! A krivci ne bomo mi, krivci boste vi!

Mesto venca na grob g. Marije Ferjančič, soprige g. Rudolfa Ferjančič, fin. straže respicijenta, so nabrali državni uslužbenci v Cerkljici za naš tiskovni sklad 400 K. Gg. darovalcem lepa hvala.

Gederovci (Prekmurje). Dne 19. septembra je prišel tov. g. nadp. Žnuderl k oddelku fin. straže v Gederovcih, da poroča o sestanku uslužbencev, ki se je vršil dne 5. septembra v Dravogradu. Po poročilu, ki so ga vzeli tovariši z odobravanjem na znanje, so se zahvalili gg. brigl. Valpotič. Dreu in Dokl v imenu svojih oddelkov v Gerlinjih odnosno v Cankovji in Gederovcih g. Žnuderlu za njegov trud in požrtvovanje. K zaključku je še prosil g. Žnuderl tovariše za prostovoljno prispevke v prid koroškimi Slovincem, odnosno za tiskovni sklad za »Naš Glas«. Za koroške Slovence so navzoči tovariši prispevali 102 K in za tiskovni sklad 26 K. Čast vrlemu tovarišu! Nai bi našel obilo posnemovalcev!

Glas starcev. Pišejo nam: Gospodine uredniče! U »Našem Glasu« donášate razne članke i priopćenja, odnoseča se na okolnosti javnih nameštenika. Dobro! Ali glavni predmet donekle ste pustili sa vida, najme uredjenje plača. To mi se čini nepravedno obzirom na one, koji su odslužili 40 i više godina. koji su u službi ostarili iznemogli, upravo izrabljeni u ratno vrijeme. Ti čekaju kao ozebao sunca uredjenja plača, da već jedandut odpočinu i dobiu veću mirovinu, da nebudu pali iz sadanega lošega stanja u još gore. Gospodine uredniče! Zdvoino je teško ovakovo stanje za nas starce preko 60 godina i službom preko 40 godina. — Trebali bi u svakom broju »Našega Glasa« donášati potaknuća te predstavke za što skorije uredjenje plače, jer buderno li čekali na ministarstvo, onda će to uslediti Bog zna kada. Gospodine uredniče, primite izraz mojeg štovanja...

Opomba: G. g. vpokoienem stavljamo svoje glasilo na razpolago: sami vedo najbolje, kie ih žli čevell. Treba je, da se organizirajo: Osrednja zveza za Slovenito in Savez i. n. pa se dosledno v vsaki resoluciji ter pri vsaki deputaciji zavzemata prav tako za aktivne, kakor za vpokojene javne nameščence. Organizacija stori torej vse, toda — rešitev leži v Beogradu!

Iz kooperativa u Zagrebu. Povodom vijesti u »Novostima«, »Riječi« i »Agrarner Tagblattu« od 20. o. mj. poslalo je ravnateljstvo ovim listovima ispravak, prema kojemu ne stoji njihova tvrdnja, da se je u kooperativu dogodila kradnja, kojom je zadruga oštećena za 80.000 kruna, a krivci da su pronađeni i uapšeni. Glasina je nastala po svoj prilici radi toga, što je prigodom preuzimanja robe jednog otpuštenog nameštenika pronađen manjak robe u vrijednosti od 1866

kron 60 fil., koji je medjutim ustegom plače dočignog nameštenika odmah pokriven.

Dalmatinski državni podčinovnici i poslužnici (izvzemši poštanske) pitaju visoku vladu, zašto nije i njima doznačeno službeno odjelo ljetno i zimno kao i poštanskim? Jesmo li svi sluge istog gospodara, ili ne? Pitamo visoku vladu i gospode ministre, jeli njima poznato, da nijesmo primili odjela ni za godine 1916, 1917, 1918, 1919 i 1920? Pa ništa u opće? Ko može pričekati zimu ovako gol i bos? Tko će moći pohadjati ured, tko će moći ići ukasavati po selima državne i ine dugove? Mi sami neznamo, što imamo više činiti. Već smo se obračali molbama pojedinački našim predpostavljenim oblastima, u više na vrata su istupale naše organizacije sa protestima, pa sve badava? — Lako je ljeti. Čovjek može i napola go stati, ali zima, koja nema duše, ona sa svojom razornom bjesnoćom i ljutinom raztrese najtvrdje srce ljudsko, a kamoli neće nas ispaćenih ubožacaka! — Zato mi, dalmatinski državni podčinovnici i poslužnici izlazimo sa ovim protestom, i zahtjevamo u visoke vlade, da nam se da bez ikakovog daljnjeg odkljevanja odjelo ljetno i zimno (kao i poštanskim), a to za godinu 1920, a za godine 1916, 1917, 1918 i 1919 neka nam se dade za svaku pojedinu godinu za svakogodišnje odjelo novac prema današnjoj vrijednosti. — Odbor državnih i pokrajinskih podčinovnika i poslužnika.

Žandarmerija i vojništvo. Naša žandarmerija uvrštena je u vojsku, te su na nju protegnuti svi vojni zakoni, vojna pravila i vojnička disciplina. Nu kojeg li čuda? Sve vojničko je protegnuto na žandarmeriju, samo plate ne! Valjda nije i to u interesu države, da žandari budu slabije plaćeni od vojnika. Ako je važna sigurnost prema vani, onda je ipak toliko važna i sigurnost unutra. Služba žandara je tako teška, tako važna i tako odgovorna, da treba u istinu posvetiti najveću pažnju tim službenicima naroda. Ako ima vojnički narednik mjesečne plate 2600 kruna, onda ne razumijemo zašto da žandarmerijski narednik sa svojom teškom i punom odgovornosti službom imade samo 1440 kruna mjesečno!

Vojništvo i činovništvo u Jugoslaviji. Tko ima kuraže, da nam rastumači, zašto imaju vojni časnici nerazmerno veću platu od civilnih nameštenika? Imaju li oni dva želuca? Plaćaju li oni po dućanima sve dvostruko? Je li kavanski život tako skup? Nitko ne može reći, da narednici i časnici moraju imati visoke plate za to, jer inače ne bi htjeli služiti u vojsci. Mi smo uvjereni, da su oni u vojsci svi iz čiste domovinske ljubavi. Njekoč, u 16. i 17. stoljeću, dali su se ljudi u vojsku za plaću i sačinjavali plaćeničke čete. U pokojnoj Austro-Ugarskoj vojska je bila dugo vremena posebna kasta odijeljena od naroda i služeći samo interesima stanovitih krugova. Tko to može reći za našu današnju vojsku? Časnici doduše, pa ni narednici, ne smiju biti članovi saveza civilnih nameštenika. Tako zvani militarizam postoji i u drugim državama, u Francuskoj, u Italiji i još u mnogim drugima. Molim dakle, da nam njetko priopći, zašto kod nas imaju časnici tolike pogodnosti pred civilnim nameštenicima?

Samopomoč u Ljubljani prosi ponovno in zadnjič, da se zglase člani, ki še niso prejeli legitimacije in zadrugi pravil, gotovo do 5. oktobra t. l. v zadrugi pisarni. Rok za plačilo »ostalih obrokov se končno podaljša do 5. oktobra t. l. Člani, ki ne bodo do tega dne polno plačali svojega deleža, se v smislu pravil čl. II. § 3. točka a izključijo.

Od 5. oktobra dalje ne dobi noben zadrugi več blaga, ako se ne izkaže u prodajalni z društveno legitimacijo. Prosimo reda in točnosti!

Drogerija I. C. Kotar,
Ljubljana,
Wolfova ul. 3.
3-6

Fotomanufaktura

Kavarna „Central“
19-3
se priporoča za mnogo-
brojen obisk. Pristna kava,
cena in solidna postrežba.

BARVA ■■■ KEMIČNO ■■■ ČISTI
vsakovrstno blago, obleko 18-3

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, sapotnice in srajce ■■

Prva ugoslovanska zlatarska delavnica
Alojzij Fuchs — Šelenburgova ul. 6.
Kupujem staro **zlato in srebro**
po najvišjih cenah, priporočam veliko
zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljan-
tov itd. — Vsa popravila in nova dale
se izvršujejo v lastni delavnici točno
in solidno. — Kupujem staro zlato in
srebro, istotako briljante in diamante.
20-3

Stefan Miholič, kavarnar.
Ljubljana - - Sv. Petra nasip.

Tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4. **LJUBLJANA,** Podružnica Šelenburgova ulica 3.
Podružnice: **MARIBOR — NOVO MESTO**

Priporoča se tvrdka 4-6
Jos. Peteline
trgovina z galanterijskim in mod-
nim blagom, zaloga šivalnih stro-
jev in njih posameznih delov.
Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana
Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzo-
vozni in tovorni nabiralni promet iz in v Avstrijo.
Zacarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištv.
Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavni: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60.

A. Mihelič, Ljubljana
Šelenburgova ulica 1.
15-3
Trgovina s ščetinastimi iz-
delki. Galanterija in par-
fumerija. Edina zaloga
jugoslovanskih
K V A R T
k a k o r
tarok,
marijaš, whist, „primerka“.

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura
Parfumerija
22-3
B. Čvančara
Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

STAMPILJE

Anton Černe
GRAVEUR
in
delovalni zavod. Stampilji
Ljubljana, Dvorni trg št. 1
17-3

Prečitajte v svojo korist

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z.
v Ljubljani, preje Vzajemno podporno dru-
štvo, opozarja javne uslužbenca in posest-
nike, ki imajo dolgove v Avstriji, da si
lahko s takojšnjo poravnavo tega dolga
za dobro polovico zmanjšajo svoj dolg,
ker je kurz avstr. krone sedaj še nizek.
Vse transakcije izvede zadruga sama in
sicer le proti povrnitvi faktičnih stroškov.
Zadruga je soliden denarni zavod;
posojila na posestvo po 5 1/2%, na osebni
kredit po 6%, mala mesečna odplačila.
Zahtevajte prospekt!
Hranilne vloge se obrestujejo po 4%.

VELIKA Na debelo! Na drobno!
: : Solidne cene! : : **BOGATA**
ZALOGA **IZBIRA**
manufakturnega **LASTNI MODNI ATELJE.** OBLEK lastnega
ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d. izdelka po naj-
novšem kroju.
PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA 8-5
SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
Zidovska ul. 3, Dvorski trg 1.
Priporočamo veliko izbiro najnovejših **svilenih kle-
bukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.**
Popravila točno in cenovno. **Žalni klebuki ved-
no v zalogi.**